

Norman Moron: Mijn leven is muziek

Bij het horen van de naam Norman Moron zie ik in mijn gedachten een figuur achter de piano en gedurende ons gesprek blijkt zijn leven er inderdaad ook zo uit te hebben gezien. Overdag commercie, vanwege z'n dagelijkse baan bij Fatum, waar hij 40 jaar werkzaam was als adjunct-inspecteur, opklom tot inspecteur en eindigde als chef bij de commerciële buitendienst. Maar elke avond was het feesten, in de zin van werkend muziek maken. Vrije tijd was er nooit.

DOOR SOLANGE HENDRIKSE

Hij kon zelfs nog geen auto besturen toen hij op 15-jarige leeftijd al begon op te treden in hotels en kende als jongste in de groep van allemaal oudere mannen, met wie hij op-

trad, nooit een jeugd van zelf uitgaan. Daar was simpelweg geen tijd voor. Toch ervaart hij het niet als een gemis. Het gaat hem om de muziek, daar geniet hij zelf ook volop van en dat heeft hij altijd met veel plezier gedaan.

Norman Moron werd op 12 oktober 1941 als oudste zoon op Curaçao geboren, uit het huwelijk van Ignacio Moron en Yohanna Prag en kreeg op zesjarige leeftijd zijn eerste pianolessen van Meneer Patrick. Daarvoor speelde hij al wat en het was voornamelijk zijn vader, die ervoor zorgde dat de echte lessen toen begonnen. Meneer Patrick leerde hem niet alleen jazzmuziek en akkoorden, maar ook klassieke muziek. Na deze leraar kreeg hij les van de heer Renaud en vervolgens kwam hij terecht bij zijn grootmeester, Wim van de Oudenalder, conservatoriumpianist. Allemaal op Curaçao.

Zijn eerste optreden was toen hij 9 jaar oud was, bij Radio Currom en Radio Hoyer, waar hij iedere zaterdag en zondag muziek speelde. En hij was 11 jaar oud toen hij internationale shows gaf. Zijn professionele artistieke loopbaan bij Los Vagamundos del Ritmo begon op 25 december 1955, toen hij 15 jaar oud was en elke avond optrad in de hotels, in de goede tijd van Curaçao, toen alle shows door de casino's werden bekostigd, die internationale shows uit alle

delen van de wereld brachten. Na een paar jaar nam hij de leiding van het de muziekgroep over en speelden ze alle soorten muziek, zoals dansmuziek, salsa en merengue, maar ook Europese muziek. Toen al specialiseerde hij zich in de klassieke Curaçaose muziek, met name van Edgar Palm, Jacobo Conrad, Albert Palm, Rudy Plaatte, Oswin Behilia en andere lokale componisten. Ook zijn eigen composities bracht hij ten gehore en vernoemde verschillende daarvan. Vijftig jaar, een halve

eeuw lang, heeft hij elke avond de shows in de hotels, samen met zijn band begeleid.

Een van de hoogtepunten uit zijn leven was het Concierto di Siglo - Concert van de Eeuw, op Aruba in 1996, waar hij volle zalen trok met zijn optredens, samen met Padú Lampe van Aruba en Dominico Herrera van Bonaire. Dit concert vond ook in Nederland plaats in verschillende concertzalen in het land.

Groots was het optreden in 2015 met het Metropool Orkest in de grote zaal te Amsterdam,

met muziek van Rudy Plaatte en diverse componisten uit de Palm-families.

Omdat er vraag is naar geschreven muziek, bracht Moron recent twee muziekbundels uit, te weten 'Legendary Notes', met zijn eigen composities en 'De Zingende Groenteboer', met composities van Rudy Plaatte, door Moron gearrangeerd. Momenteel is hij bezig aan een derde bundel van circa 27 liederen uit de oude doos, van dertien verschillende componisten.

Hij ziet een compositie als

een gave. Moron: „Je krijgt op gegeven moment een inspiratie en er ontstaat een melodie in je hoofd, een visie om een tekst op papier te zetten. Daar maak je muziek voor. Het gebeurt niet elke dag en ook niet à la minute, je voelt het aan. Eenmaal opgeschreven, kan je het verfinen, weer bespelen en beluisteren en zodanig corrigeren. Ik ben geen professionele muzikschrijver. Mijn muziek is instrumentaal, tevens mijn grote hobby en ik kan zowel lezen, als uit het hoofd spelen. Maar ik speel altijd alles uit het hoofd. Bij concerten heb ik wel muziek voor me, maar eigenlijk lees ik het nooit. Het staat er alleen voor 'just in case'. Ik speel allerlei muziekgenres, van klassiek tot modern, Latijnse muziek, Curaçaose muziek en als je de Curaçaose muziek kan spelen, geloof me, kan je echt alles spelen. De Curaçaose muziek is namelijk de meest moeilijke. Door z'n syncope geschreven variatie van ritmes en akkoorden is het heel moeilijke muziek. Maar als je het eenmaal kunt bedwingen en er de feeling van onze Curaçaose muziek in gooit, is het de mooiste muziek die er is. Vooral bij de tumba en danza komt dat tot uiting en zelfs bij de mazurka, die van oorsprong een Europees tintje heeft, kun je dat voelen. Dat extra gezwaai, dat erbij gedaan wordt, dat maakt onze muziek.”

Moron is misschien wel de laatste, die de oude Curaçaose

stijl componeert. Voorheen had hij niets op papier en speelde hij alles uit het hoofd, totdat ongeveer twee jaar terug een paar vrienden muzikanten hem aan een computerprogramma hielden, om muziek mee te kunnen schrijven. Moron: „Ik leg nu de muziek van mezelf en van anderen vast, zodat het in de toekomst gebruikt kan worden voor jongeren. Ik zou enorm graag willen dat Curaçao weer, zoals vroeger, meer met z'n eigen muziek bezig is. En niet met bijvoorbeeld bachata, alsof het onze muziek is, of ritmo combiná. Die zijn allemaal geïmporteerd. Maar onze eigen muziek, onze walsen en zo. Die zijn ook geïmporteerd natuurlijk, destijds vanuit Europa, maar we hebben het aangepast aan onze cultuur en onze Afrikaanse roots. Zodoende is onze muziek ontstaan.”

Hij beschouwt zichzelf als een echte yu'i Kòrsou en niet alleen omdat hij de muziek van Curaçao zo ontzettend mooi vindt, de Curaçaose walsen, tumba's, mazurka's en danza's, maar omdat hij het tevens heel belangrijk vindt voor het nageslacht en voor Curaçao is dit de reden geweest om zoveel mogelijk vast te leggen. Moron: „Daardoor kan nu iedereen de muziek lezen, begrijpen en spelen, want veel mensen, bekwamen op de piano, proberen de Curaçaose wals te spelen, maar begrijpen niet altijd de syncope ervan en dat moet hun

eerst uitgelegd worden natuurlijk. Je moet het ook aanvoelen. De Curaçaose mazurka is compleet anders dan de Europese, ook de Curaçaose wals is anders. Als je bijvoorbeeld de wals van Chopin aanpast naar het Curaçaos ritme, heb je heel iets anders, dat ook anders aanvoelt en er zelfs graag wordt gedanst. Maar helaas begint het te vervagen en dat vind ik heel erg jammer.”

Hij hoopt dan ook van harte, dat er in de toekomst meer wordt gedaan met onze eigen Curaçaose muziek. Hij is deze er zoveel mogelijk aan het inhaken bij z'n leerlingen om hen ervan bewust te maken en bij hen door te laten dringen. Hopelijk ontstaat hierdoor in de toekomst weer belangstelling voor onze authentieke Curaçaose walsen en danza's. Moron: „Het ligt natuurlijk aan eenieder een eigen keus te maken qua muziek, maar met een beetje hulp de liefde voor de Curaçaose muziek weer aan te wakkeren, hoop ik langzaam te bereiken dat er in de toekomst weer echte muziek gespeeld wordt, Curaçao eigen.”

Omdat er allerlei stichtingen zijn ter bescherming van ons erfgoed, ziet hij ook heel graag dat er een stichting komt ter bescherming en bevordering van onze Curaçaose muziek, zodat deze behouden blijft. De muziekboeken zijn een eerste stap in die richting, ze zijn gedrukt op kostbaar stevig papier. Toch

wordt de prijs, puur uit liefde voor de muziek, zo laag mogelijk gehouden, zodat het voor iedereen mogelijk is een exemplaar aan te kunnen schaffen.

Moron geniet nog steeds grote bekendheid en populariteit en is nog altijd actief als entertainer en als pianoleraar, waar hij een dagtaak heeft als docent voor kinderen van 6 jaar tot en met 60-plussers. Wat hij nog graag een keer zou willen organiseren, is een concert zoals het Concierto di Siglo, zoals ongeveer vijf jaar geleden op Curaçao georganiseerd werd, maar nu speciaal voor de jongere generatie, om zo ook meer belangstelling vanuit die groep te creëren.

Norman Moron: „Ik speel al vanaf toen ik 6 jaar oud was en over een paar maanden, in oktober, word ik 80. Ik ben dus al zo'n 74 jaar bezig met muziek maken en ik kreeg enkele jaren terug een plakkaat voor 70 jaar muziek. Daar ben ik heel erg trots op.”

De boeken zijn van hoogwaardige kwaliteit en voorlopig nog alleen verkrijgbaar bij Moron zelf. Binnenkort bij alle boekhandels. Om het boek iets aantrekkelijker te maken, zijn achterin enkele foto's geplaatst en staat het levensverhaal van Moron en zijn muziekgeschiedenis. De boeken kunnen ook bij de bibliotheek, door iedereen ingezien worden.

Optreden op 11-jarige leeftijd, toen hij al internationale shows gaf.

Los Vagamundos del Ritmo waar Moron jarenlang mee optrad.

DE TODO UN POCO

Plakkaat voor 70 jaar muziek.